

Avelsstrategi för östsibirisk laika

1 Ursprung, historisk bakgrund och utveckling

Laikan är taigans jakthund nummer ett. Fram till 1970-talet var laikan som jakthund nästan okänd i Norden. Endast enstaka folklivsforskare, resenärer och jägare hade kommit i kontakt med jaktlaikan och i skriven form delgivit andra sina intryck av den.

I kynologiska arbeten har laikan fått sporadiska omnämningar. Som första nordbor fick finländarna kontakt med den organiserade laikavärlden, då de i mitten av 1960-talet började besöka Leningrads hundutställningar.

De importerade de första laikorna några år senare. Det riktiga laikaintresset i Norden och Sverige fick sin början genom jakttidskrifterna, som år 1976 sände sina skribenter till Leningrad.

Den första jaktlaikan kom till Sverige i slutet av 70-talet. Det var den kände storviltjägaren Lars Svanberg i Strömsund som tog in en östsibirisk laika som senare skulle bli känd som en duktig björnhund.

Rune B. Samuelsson har i boken Nordliga jaktspetsar utförligt beskrivit laikornas ursprung samt hur de har utvecklats i Norden.

Storviltshunden från öst

Laikan är en mångsidig hund som i sitt hemland ska kunna användas för jakt efter allt från fågel till mård, björn och tiger. Självfallet ställer denna mångsidighet enorma krav på hunden, både mentalt och fysiskt. Även om många jägare specialiserar sina hundar så förväntas laikan kunna anpassa sitt jaktsätt till väldigt skiftande förutsättningar. Detta innebär i praktiken att hunden typiskt testar motståndet vid en första kontakt, för att snabbt få en uppfattning om lämpligaste strategi. Laikan sägs "utmana" viltet. Rovviltsskärpa är också typiskt, och ett adelsmärke för laikan.

De vanligaste användningsområdena i Sverige är storvilt som älg, björn, vildsvin och lo men även mindre vilt som grävling, mård, mink och skogsfågel. Typiskt har laikan ett bra samarbete med sin förare, och överlag ett positivt sätt mot människor.

Svenska Laikaklubben har sedan begynnelsen som målsättning att:

*"...verka för att anpassa laikorna till nordiska jaktmetoder och nordiskt vilt med bibehållen rovviltsskärpa.
... bibehålla och utveckla laikarasernas förighet och samarbetsvilja, en förutsättning för att denna jakthunds breda användbarhet ska komma till sin rätt..."*

2 Nulägesanalys

2.1 Registreringar och inavel

Följande analys baseras helt på SKK:s Rasdata för östsibirisk laika under åren 1999 till 2014. Förekommande dubletter i Rasdata har rensats bort, totalt 4 hundar. Resterande data över 4699 hundar, varav 2778 födda i perioden 1.1 1999 till den 31.12 2014, se tabellen 1.

Tabell 1. Hundar av östsibirisk laika födda åren 1999-2008, deras inavel och könsfördelning

Registreringsår	födda	Hanar	Tikar	Könskvot	Inavel %
1999	29	20	9	2,2	3,3
2000	112	59	53	1,1	2,2
2001	153	75	78	1,0	2,7
2002	127	54	73	0,7	2,6
2003	167	79	88	0,9	1,5
2004	157	75	82	0,8	2,6
2005	197	100	97	1,0	1,7
2006	180	85	95	0,9	2,4
2007	208	94	114	0,8	1,7
2008	179	95	84	1,1	1,8
2009	185	107	78	1,4	1,7
2010	247	133	114	1,2	2,1
2011	175	88	87	1,0	1,4
2012	208	99	109	0,9	2,0
2013	214	96	118	0,8	2,0
2014	240	122	118	1,0	2,1
S:A / M-VÄRDE	2778	1381	1397	0,99*	1,9

* Förväntad könskvot hos hund är ca 1,0 till 1,10

2.2 Avelsbasen

Den beräknade avelsbasen (effektiva populationen (N_e)) avser inte antalet faktiskt använda avelsdjur. Beräkningarna utgår i stället från den faktiska ökningen av inavelsgraden i den stam av hundar man faktiskt har. Därefter beräknar man hur stor en slumpparad population med lika antal hanar och tikar skulle behöva vara för att inavelsstegringen skulle bli densamma som i den verkliga hundstammen. Det antal man då får fram är måttet på den effektiva populationen eller avelsbasen.

Den effektiva avelsbasen beskriver således hur närbesläktade de avelsdjur är som kommer till användning och vilken effekt den släktskapen får på förlusten av ärftlig variation i djurstammen. Normalt räknar man med att en ras eller art befinner sig i allvarlig fara för svåra genetiska skador när avelsbasen (den effektiva populationen) underskrider nivån 50.

Dataprogrammet LatHunden, Genetica AB, medger också beräkningar av "tillgänglig" avelsbas. Beräkningen baseras på slumpmässiga simulerade parningar för två generationer framåt i tiden. Endast de hundar som verkligen använts som avelsdjur av rasens uppfödare utgör startpunkt för beräkningarna. Vid de simulerade och slumpmässiga parningarna tillåts dock inte parning mellan helsyskon eller föräldrar och avkomma. Programmet tar i övrigt inga andra hänsyn.

Tabell 2. Förändring i effektiv population (avelsbas) för östsibirisk laika 1999-2014

År	Kullar	Valpar	Utnyttjad Ne	Tillgänglig Ne	Valpar / hane Max Rek	
2010-2014	240	1114	59	141	55	22
2005-2009	246	1009	91	109	49	20
2004-2008	149	820	82	73	39	16
1999 - 2003	90	450	374	53	23	9

1) Kullar och valpar avser totalantalet för beräknad 5-årsperiod bakåt från angivet år.

2) Ne = effektiv population (avelsbas)

En analys av den tillgängliga avelsbasen visar en tydlig förbättring. Värdet ligger över det önskade minimivärdet 100. Den utnyttjade avelsbasen har ökat, vilket tyder på att hundar fortsatt importerats. Dock har inte denna ökade avelsbas utnyttjats i önskad omfattning. Fortsatta importer är dock önskvärda för att inte rasen skall drabbas av besvärande förluster av ärftlig variation. Här har laikaklubbens avelsansvariga en viktig uppgift i att försöka få uppfödare att ta tillvara på de utökade avelsbasen.

2.3 Effekter av inavel på fruktsamhet

Forskning påvisar en effekt av inavel som kan förklaras med följande slutsats:

”Samtidigt med sjunkande kullstorlekar vid ökande inavel så ökar också svårigheterna att få hondjuren dräktiga.”

Under senare år har dock andelen kullar efter mycket närbesläktade parningar gått ned kraftigt, någon enstaka kull per år, och är så få att de troligen i första hand är orsakade av oplanerade parningar. Därmed minskar också riskerna för fruktsamhetsrubbingar. Samtidigt bör riskerna för störningar i immunförsvaret ha minskat då immunförsvaret och fruktsamhet delvis regleras av samma gensystem.

Mot bakgrund av den rätt intensiva informationen om inavelns negativa verkan på hundar hälsa, vitalitet och fruktsamhet är det rätt överraskande att det så sent som 2010 produceras kullar med en inavel som ligger över eller vid kusinparningsnivå! Det finns enstaka exempel på parningar med inavelsgrad på över 6,25% under perioden 2010-2014 vilket inte är bra.

Målsättning :

Bibehålla den sänkta genomsnittliga inavelsgraden så den ej överstiger 2,5 %. Utöka avelsbasen (den effektiva populationen).

Tillvägagångssätt: Via tillgängliga dataprogram bevaka inavelsgraden vid varje parning samt informera uppfödare om riskerna för negativa konsekvenser vid för hög inavelsgrad. Sprida aveln på fler individer och uppmuntra importer. Max 4,5 % i inavelskoefficient i varje enskild parning

Utvärdering : Den genomsnittliga inaveln är 1,9%, målsättningen för föregående avelsstrategi om max 2,5% är så tillvida uppnådd men kräver fortsatt bevakning .

2.4 Hanhundsanvändning

2.4.1 Matadorer

Möjligheterna att bevara ärftlig variation i en ras är i betydande grad beroende av antalet för avel tillgängliga handjur och det sätt på vilket de används i avel. Beräkningarna utgick tidigare från att en genomsnittlig hanhund utnyttjas i avel under en period av 4-5 år. Nya beräkningar visar att det faktiska *generationsintervallet*, den tid som förflyter mellan föräldrars första kull till avkomman i genomsnitt får sin första kull, för östsibirisk laika är 4,7 år.

SKK:s rekommendationer om maximal produktion efter en enskild hanhund är fortfarande ca 5 % av den totala valproduktionen under en generation, med generationsintervallet 5 år. Det ger då en enkel tumregel att en hane inte bör tillåtas få flera valpar än vad som motsvarar 25 % av ett års normalregistreringar. Tillämpas den gränsen skulle taket för östsibirisk laika ligga vid ca 55 valpar per hane. Det föreslagna värdet skall dock ses som ett absolut tak och inte som en rekommendation för normalproduktion. Vill man hålla sig till en mer balanserad avel bör värdet inte överskrida ca 2 % av valproduktionen under en generation, eller 10 % av ett års normalregistrering. Med dagens registreringssiffror skulle man då hamna vid ett tak på ca 20-22 valpar för östsibirisk laika. Ingen avel för kommersiell produktion med andra djurslag överskrider det lägre värdet, vilket motsvarar ca 50 hanar i aktiv avel per generation.. Orsaken är helt enkelt att det är oekonomiskt p.g.a. högre sjukdomsfrekvenser och lägre tillväxt. Hunduppfödare, och uppfödare av sällskapsdjur, har allmänt underskattat nackdelarna med inavel därför att de inte kontrollerat effekterna lika omsorgsfullt som i annan husdjursavel.

Inom östsibirisk laika är antalet matadorer, d.v.s. överanvända hanar, relativt få, men där finns extremexempel som har 47 egna valpar och 199 barnbarn.

Det är svårt att förstå vilka avelsövervägande som ligger bakom en så hård satsning på en enskild hanhund i en ras med relativt få hundar. Totala antalet "matadorer" är 8 stycken. Under RAS för perioden 2011-2015 har 3 "matadorer" varit i avel, man kan därför anta att klubbens strävan att informera om nackdelarna med överanvändning av enskilda hanar burit frukt till viss del.

Skall man hålla balans på sikt i avelsarbetet bör antalet barnbarn inte nämnvärt överstiga dubbla antalet barn. Varje hund har ju både en farfar och en morfar. Nio hanar som fått avkomma under perioden har då mer än dubbla rekommenderade maxantalet barnbarn. Det måste observeras att den typen av avel leder till att en stor del av stammens tikar bli hel- och halvsysstrar, vilket oundvikligen minskar den effektiva avelspopulationen och ökar risken för förlust av nödvändig ärftlig variation. Den enda motåtgärden är då förnyade import av mindre besläktade hundar.

Det är förhållandevis lätt att skapa regler för enskilda hanars användning, men avsevärt svårare att begränsa användningen av deras barn och avkommor i senare generationer. För bevarande av nödvändig ärftlig variation är det ändå lika nödvändigt att försöka hålla kontroll på att en enskild hane inte i kommande generationer ger alltför stort genomslag. Den enda åtgärd som kan leda till en annorlunda avelspolitik för rasen är att uppfödarna görs medvetna om de långsiktiga riskerna och att man snabbt, exempelvis på rasklubbens hemsida, informerar om födda kullar och deras bakgrund. Idealet vore att få en löpande redovisning av genomförda parning så att alla uppfödare snabbt får information när en hane börjar bli överanvänd.

2.4.2 Ålder vid avelsdebuten

Den genomsnittliga åldern vid avelsdebut, då den första kullgivande parningen sker, är för både hanar och tikar 3 år och 5 månader . Den lägsta debutåldern är dock 1 år och 7 månader för hanar och samma för tikarna.

Det är inom jakthundsaveln knappast möjligt att göra en rättvisande värdering av en tilltänkt avelshanes egna prestationer om denne är mycket ung vid första parningen. Avel med hundar som ännu inte uppnått två års bör därför så långt möjligt undvikas. Det är särskild angeläget i raser med så begränsad avelsbas att det knappas ges utrymme för avkommeprövning.

Något som lätt glöms bort vid avel av detta slag är att det alltid är större behov av tikar än hanhundar i aveln. Om man då producerar ett stort antal kullar efter ännu oprövade hanhundar kan det skapa problem. Om hanhundarna inte håller önskad kvalitet har man ändå fått ett stort antal döttrar efter dem. Även om sönerna inte går i avel kommer åtskilliga av döttrarna normalt att göra det. Därmed kommer man att försvaga effekterna av sitt avelsarbete genom att inte tillräckligt beakta effekterna på tikrekryteringen av alltför intensiv användning av enskilda hanhundar innan man vet något om vilka egenskaper de nedärver.

2.4.3 Avelshanarna

Under perioden 2010-2014 har 177 st hanar använts i avel, av dessa har 135 varit meriterade på något av de sätt som Laikaklubben föreskriver. Detta motsvarar 76% av de använda hanarna.

Målsättning: Ingen hane skall användas mer än 3 gånger i Sverige innan utvärdering. När avkommorna nått minst 2 års ålder skall de utvärderas, nås uppsatta mål för avkommorna kan ytterligare två parningar rekommenderas. Maximalt 5 kullar i Sverige per hane. I RAS för perioden 2016-2020 sätts målsättningen att minst 85% av hanarna som används i avel skall vara meriterade på det sätt Laikaklubben föreskriver.

Tillvägagångssätt: Via information samt avelskommitténs rekommendationer.

Utvärdering: Under perioden har 177 hanar använts i avel, 40 hanar har haft 3 kullar eller mer, 10 av dessa hanar uppfyller kraven för vidare avel.

2.5 Tikar i avel

Tikar kan, genom sina söner, få ett nästan lika betydande inflytande på en hundstams genetiska framtid, som en enskild populär hanhund. Ingen hundstam mår bra av att enskilda hundar, vare sig hanar eller tikar, får ett alltför starkt inflytande på bara ett par generationer. Det tömmer rasen på ärftlig variation, dvs. inaveln ökar ofrånkomligen. Därmed ökar också riskerna för ärftlig orsakade sjukdomar och defekter i rasen som helhet.

Målsättning: Öka antalet jaktmeriterade tikar i avel samtidigt som antal kullar per tik måste uppmärksammas och begränsas. Ingen tik skall användas mer än 3 i Sverige gånger innan utvärdering. När avkommorna nått minst 2 års ålder skall de utvärderas, nås uppsatta mål för avkommorna kan ytterligare två parningar rekommenderas. Maximalt 5 kullar per tik.

Tillvägagångssätt: Via information samt avelskommitténs rekommendationer.

Utvärdering: Under perioden har 205 tikar använts, 31 av dessa har 3 kullar eller mer. 5 av dessa har klarat kraven för utvärdering.

2.6 Veterinärstatistik

Den veterinära statistiken omfattar främst HD och till viss del ED. Andelen röntgade hundar är så pass stor i båda raserna att värden får anses relativt representativa och frekvensen HD och ED så låg att den inte är på något sätt oroande.

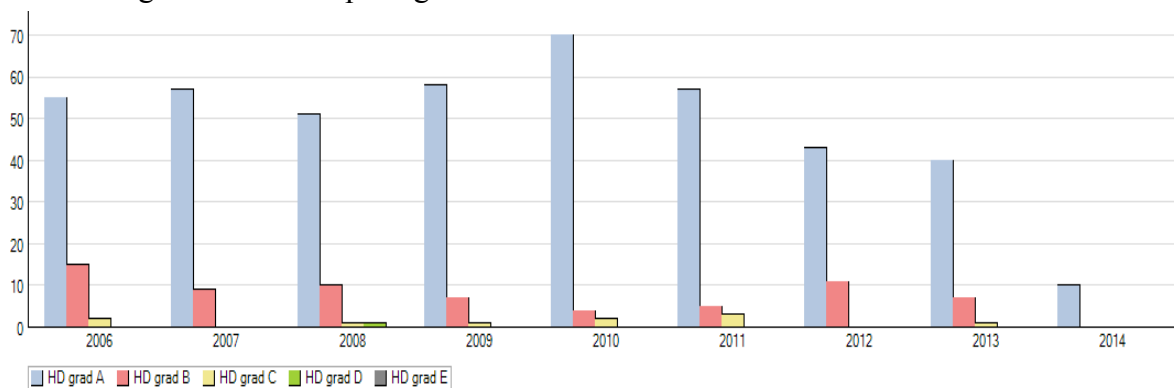

Diagram 1. HD-frekvens för östsibirisk laika

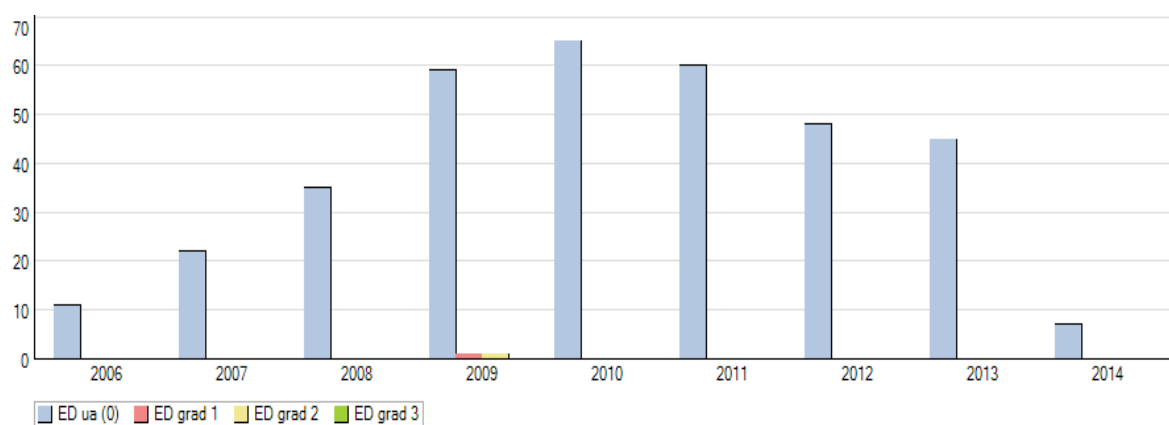

Diagram 2. ED-frekvens för östsibirisk laika

Svenska Laikaklubbens hälsoprogram har krav på att båda föräldrarna skall vara höftledsröntgade och ID-märkta för att avkomma skall registreras i SKK. Svenskregistrerade avelsdjur födda efter 2009-01-01 skall även vara ED-röntgade med resultat ED/0. Undersökningen skall vara utförd före parning.

SKK's statistik, samt en omfattande medlemsundersökning hösten 2009, visar att laikan förefaller vara en mycket frisk ras vad gäller HD, ED, ögonsjukdomar samt övriga medicinska tillstånd.

Målsättning: Bibehålla laikans veterinära status.

Tillvägagångssätt: Särskilt uppmärksamma importerade laikors HD-status. Tillämpa SÄK:s regler vid import av laikor.

Utvärdering: SKK:s veterinärstatistik tyder på att den östsibiriska laikan fortsatt är en frisk ras. 2011-2015 års RAS hade som målsättning att behålla den goda veterinära statusen, vilket får anses vara ett uppnått mål.

2.7 Avelsinstrument

Älgprov

Detta testar flera typiska och viktiga egenskaper, inte minst jaktlust då det lägger stor vikt vid sök, förföljande och skalltid. Detta prov har länge varit det viktigaste styrinstrumentet och kommer säkerligen att vara så i framtiden också.

Vildsvinsprov

Liksom älgprovet testar detta en mängd typiska egenskaper. Ett viktigt komplement till älgprovet då vildsvinsprovet bättre värderar mentala egenskaper som mod, skärpa och nervkonstitution.

Fågelprov

Testar bl.a. hundens jaktlust, sök och förföljande.

SÄK:s protokoll ”Dokumentation av björnkontakt”

Eftersom laikan är en allroundhund som ska ha stort rovviltsintresse är det viktigt att hitta former för att även pröva laikans jaktliga förmåga på rovvilt. SÄK:s protokoll ”Dokumentation av björnkontakt” tillämpas för att dokumentera arbeten på björn.

Målsättning: Öka andelen jaktmeriterade hundar. Speciell uppmärksamhet skall riktas mot tikarna. 75 % av tikarna som används i avel skall inom 5 år vara jaktmeriterade. SÄK:s protokoll ”Dokumentation av björn- eller vildsvinskontakt” bör under 5-årsperioden vara känt och tillämpat. Jaktlig bredd ska stimuleras framför specialisering.

Tillvägagångssätt: Genom aktiva informations och stimuleringsåtgärder via klubbens jaktprovsgrupp. Alla tre provmöjligheterna, älg, vildsvin och fågel skall vara meriterande. SÄK:s protokoll ”Dokumentation av björn- eller vildsvinskontakt” skall kunna användas som merit vid t.ex. valpförmedling. Avelskommittén skall via sin rådgivning speciellt uppmärksamma samt avråda parning med jaktligt undermåliga tikar.

Utvärdering: Under perioden har 123 av 205 tikar varit meriterade på något av de sätt som Laikaklubben föreskriver, detta ger en meriteringsprocent om 60, målet under föregående RAS var att 75% skulle vara meriterade. Målet är därför inte uppnått.

2.8 Mentalitet

Laikorna är självsäkra, aktiva hundar med mycket jakt- och arbetslust. Eftersom de är utpräglade jakthundar, ställer de även krav på sin förare. Alla har inte behov av, eller klarar av, en hund som laikan. För att aktivt (till skillnad mot de mer passiva arbetssätt som flera andra spetsar uppvisar) kunna ställa en vuxen björn eller ett vuxet vildsvin krävs mer än vad många jägare kanske har behov av. Dessa egenskaper är ingenting vi får ”gratis” och detta måste man som valpköpare vara medveten om. Klubben måste bidra till att informera om detta, annars blir det svårt att behålla en rastypisk hund i framtiden.

Laikan ska vara rastypisk

Under senare år har aveln i relativt stor utsträckning bedrivits utifrån älghundsprovet som mall. Om detta görs för ensidigt skulle det på sikt bidra till att vissa rastypiska mentala egenskaper skulle minska. Målet med aveln är att bibehålla rasens unika egenskaper: Att behålla, och i många fall öka, t ex mod och skärpa, jaktlust och viljan till samarbete. Vildsvinsprovet för ställande hundar kan bidra till att dessa mentala egenskaper mäts effektivare. Likaså rovviltsprotokollet. Det är viktigt att dessa egenskaper kommer med i avelsarbetet och blir ett redskap för avelskommittén, vid sidan av t ex älgprovet. Aggressivitet mot människor är mycket ovanlig och inget problem hos rasen idag. Tvärt om är laikan typiskt tillgänglig, familjekär och lättdresserad. Ofta förvånar den stora skillnaden mellan det förarmjuka intrycket hunden kan ge hemmavid och det oerhörda mod och den skärpa hunden kan och bör uppvisa i skogen.

Behovet av en rastypisk laika är större idag än för bara några år sedan.

Målsättning:

Bevara laikans goda mentalitet och endast använda rastypiska hundar i avel. Målet är att inom 5 år ska alla parningar vara på hundar som är rastypiska, hundar som visat att de kan ställa storvilt, att de har ett modigt arbetssätt. Bevara laikornas allroundegenskaper.

Tillvägagångssätt:

Via information på klubbens hemsida och tidning sprida kunskap om hur vi bäst bevarar laikornas goda mentalitet. Stimulera att delta i olika aktiviteter som har som målsättning att utveckla förhållandet mellan hund och människa, t ex dressyrkurser, hundförarutbildning. Olika åtgärder ska stimulera att samma individer testas på flera viltslag. T ex priset för "Årets storviltslaika" som ges till högsta totalpoäng från ett vildsvinsprov och ett älgprov. Avelsrådgivarna skall alltid utgå från rastypiska hundar.

2.9 Exteriör

Den östsibiriska laikan är den av laikaraserna som har mest heterogen exteriör. Bakgrunden till detta är laikorna som ursprungligen kom till Norden inte alltid var av acceptabel exteriör kvalitet. Vidare härstammar östlaikan från lokala laikavarianter i Östsibirien där den inte var en hundras i vedertagen västerländsk mening. Denna heterogena exteriör har ju bland annat inneburit svårigheter för olika exteriördomare att bedöma hundarna på ett likartat sätt. Den rasstandard som i dag finns lär vara under omarbetning i laikans hemland Ryssland. Vad man bl.a. diskuterar är idealhöjden på östlaikan. I Norden favoriseras på utställning oftast den stora och tunga hunden som ligger på den övre halvan av rasstandardens idealhöjd.

Av de 177 använda hanhundarna har 171 utställningsmeritering. Av dem är 135 jaktprovade. 10 hundar är använda i avel utan utställningsmerit eller innan sådan blivit erhållen, 1 är utställd innan avel men belastad med HD-fel.

Målsättning:

De skall vara av funktionell typ och utgå från rasstandard. Målet är att laikan ska behålla sin särart även i framtiden. Deltagande i hundutställningar skall uppmuntras. Man måste hålla en klar exteriörgräns till den västsibiriska laikan

Tillvägagångssätt:

Klubben har ett stort ansvar att sprida information om vikten av exteriört rastypiska hundar. Hundar som används i avel skall alltid vara exteriört rastypiska. Via information till hundägare öka antalet utställda östsibiriska laikor. Delta i exteriördomarkonferenser.

Utvärdering: Fortfarande bedrivs viss avel, om än i liten omfattning på hundar som ej fått visa om de är rastypiska eller ej, målsättningen kan därför bara anses uppfylld till viss del.

3 Svenska Laikaklubbens avelsrekommendationer

För att på ett tydligare sätt beskriva för uppfödare och presumtiva valpköpare vilken uppfattning klubben har i avelsarbetet så har följande krav för rekommendation av parning fastlagts:

Vilka parningar ”rekommenderar” klubben?

Laikan är en ställande jakthund, och ska den kunna kallas rastypisk ska den också fungera som sådan. Detta innebär att vi bara ska avla på hundar som används i jakt och som visar att de fungerar på ett rastypiskt sätt.

Rimliga minimikrav på båda hundarna, vid en parning, är att de har ett frimodigt sök, ett modigt arbetssätt på vilt och att de regelbundet presterar ståndtider på över 30 minuter på älg, vildsvin, björn eller lo. Rovviltsskärpa är en rastypisk egenskap som alltså också måste värnas om i aveln.

Exteriört: Hunden ska ha ställts ut på en av SKK godkänd officiell utställning och vara rastypisk. Självklart ska den vara fullt frisk och inte ha eller föra ärftliga sjukdomar som t ex HD/ED. När det gäller HD/ED följer klubben SÄK:s rekommendationer.

Max tre (3) kullar rekommenderas innan utvärdering, därefter max två (2) parningar ytterligare. Avkomman utvärderas efter två (2) år av avelskommittén, krav för utvärdering definieras nedan.

Omparning av samma individer rekommenderas ej.

Max 4,5 % inavelsgrad.

Rekommenderade parningar:

- Både hanen och tiken meriterade

Parningar som ej uppfyller ovanstående krav förmedlas och annonseras ej av SLK.

Som merit räknas minst ett av nedanstående.

•1, 2 eller 3-pris på älg-, vildsvin, björn eller fågelprov. Löshundsprov genomförda i Norden avses, Vid Finska älgprov i öppen klass kräver vi minst 70 poäng för det ska räknas som 1:a pris. Jaktprov genomförda utanför Norden behandlas individuellt av avelskommittén.

•Godkänt (kriterier nedan) på SÄKs protokoll på björn (ifyllt av ej jävig person vilken bevittnat jakten) **samt** godkänt i Junsele.
eller annat av Svenska Jägareförbundet godkänt björnhägn.

•Godkänt (kriterier nedan) på SÄKs protokoll bevittnat av auktoriserad älgdomare.

Om det under gällande period för denna RAS kommer att komma fram ett för Sverige gällande och av SÄK sanktionerat björnprov vilket kan stambokföras kommer det att gälla för godkänd avelsmerit.

Krav för godkänt på SÄKs protokoll ”Dokumentation av björnkontakt” för rekommendation.

Gäller enbart björn. Den som har bevittnat jakten (ej jävig enligt SKKs regler) ska ha **sett** björnen eller sett tydliga spårstämplar i t ex snö, i samband med att hunden ställt den. SLK har rätt att intervjua vittnet för faktainsamling. För godkänt ska hunden ha varit ensam under arbetet och skällt ståndsfall i minst 60 minuter eller skällt ståndsfall minst 30 minuter samt förföljt minst 3 kilometer eller 1 timma. Arbetet på unge eller björn i träd räknas inte.

Avelsutvärdering för hanar

Max tre (3) kullar i Sverige och därefter vänta minst två (2) år på utvärdering, efter godkänd utvärdering max två (2) kullar ytterligare.

Utvärdering av kullar efter två (2) år:

- Minst 20 % meriterade (se ovan) avkommor, i de fall kullarna är med olika tikar skall det finnas meriterad avkomma med minst två (2) olika tikar.
- Rastypisk exteriör.
- Inga kända ärftliga sjukdomar.
- Minst 35 % av avkommorna skall vara HD -röntgade.

Avelsutvärdering för tikar

Max tre (3) kullar innan utvärdering, för att gynna goda avelstikar kan utvärdering ske när den tredje kullen är registrerad, efter godkänd utvärdering två (2) kullar ytterligare

- Minst 20 % meriterade (se ovan) avkommor, i de fall kullarna är med olika hanar skall det finnas meriterad avkomma med minst två (2) olika hanar.

- Rastypisk exteriör.
- Inga kända ärftliga sjukdomar.
- Minst 35 % av avkommorna skall vara HD-röntgade.

Avelskommittén genomför utvärderingen efter förfrågan från respektive hundägare.

Klubben har genom denna RAS skärpt kraven ytterligare. Målet är att inom 5 år ska alla parningar vara på hundar som är rastypiska. Målet kan bara delvis anses vara uppnått då avel fortfarande förekommer på hundar som ej fått sin jaktförmåga dokumenterad. Klubbens strävan är att det ska finnas möjlighet att meritera på så många "rastypiska" viltslag som möjligt, för att behålla rasens bredd. Förmåga att ställa björn ska t ex vara meriterande. Ingen avel ska ske på rasotypiska hundar, eller hundar som inte getts möjlighet att visa rastypiskhet. Likaså ska ingen avel ske på andra egenskaper än jaktliga. Försäljning av valpar ska enbart ske till aktiva jägare.

De stora rovdjuren såsom björn och lo, liksom vildsvin, har ökat. Därför är behovet av en rastypisk laika, som under hundratals år avlats för att kunna ställa dessa arter på ett kraftfullt och effektivt sätt utan att själv skadas, större idag än för bara några år sedan.

4 Tidsplan

Avelsstrategin gäller för perioden 2016-2020.

5 Sammanfattning

Den östsibiriska laikan utvecklas idag på många sätt positivt. Andelen jaktprovsmeriterade hundar ökar, även om vi önskar att det skulle gå snabbare. Vildsvinsjakten med ställande hund har utvecklats så snabbt att aveln kvalitetsmässigt inte alltid hunnit med. Hundar med både bristande jaktlust och mentalitet används alltför flitigt i aveln. Tillgången till jaktprov på vildsvin kommer därför att bli ett mycket viktigt avelsinstrument för laikan.

Antalet registrerade laikor ökar i hög takt, vilket medför bekymmer i avelsarbetet. Efterfrågan är större än vad våra jaktmeriterade tikar och hanar kan producera. Här har klubbens avelsansvariga en viktig uppgift att informera valpköpare om sambandet mellan avelshundarnas jaktliga meriter och avkommans jaktliga förutsättningar

Även om östsibirisk laika har en relativt sett bred avelsbas. är rasen fortfarande beroende av fortlöpande import för att inte förlora så mycket ärftlig variation att de tar skada både till allmän vitalitet, hälsa och fruktsamhet. Det problem som kan föreligga är att övertyga uppfödare om den situationen då effekterna syns bara på lite längre sikt.

De låga samband som redovisats för sambanden mellan erövrade jaktprovschampionat och avkommans jaktliga prestationer tycks inte gälla för östsibirisk laika. Den allmänna rekommendationen är ändå att hellre grunda avelsurvalet på hundars medelresultat vid genomförda jaktprov än på championattitlar. I annat fall är risken betydande att urvalet kommer att gynna dem som har genomfört många jaktprov framför dem som har ett genomsnittligt bra resultat.

Samarbete med framförallt Svenska Älghundklubben men även övriga rasklubbar bör förstärkas. SÄK:s resurser och kompetens i avelsfrågor har vi tillgång till och bör vi använda oss av.

Informationen till laikaägare, uppfödare och presumtiva valpköpare kan göras bättre. Här har klubben tillgång till hemsidan www.laikaklubben.se samt till Laikabladet som båda är utmärkta informationsspridare för att nå dessa syften.

Svenska Laikaklubbens Avelskommitté 2015-12-20.